

Original Article

Assessment of Knowledge of Midwives about Rules and Regulations and Professional Ethical Codes in North Khorasan Hospital in 2018

Maryam Omidi ¹ , Seyedeh Mahboobeh Rezaeean ^{2,*} , Elham Sharifian ³ ,
Atiyeh Kalateh ⁴ , Zahra Moghadasi ⁵ , Masoomeh Jafarzadeh ⁵ , Nasrin
Yazdzizadeh ⁵ , Mahdis Mehrabi ⁶

¹ Master of Midwifery, Bentolhoda Hospital, Nourth Khorasan University of Medical Sciences, Bojnourd, Iran

² Master of Midwifery, Lecturer, Department of Midwifery, Medical Faculty, Nourth Khorasan University of Medical Sciences, Bojnourd, Iran

³ Master of Epidemiology, Lecturer, Department of Epidemiology, North Khorasan University of Medical Sciences, Bojnourd, Iran

⁴ Professor Assistant in Obstetrics & Gynecology, Medical Faculty, Nourth Khorasan University of Medical Sciences, Bojnourd, Iran

⁵ Bachelor of Midwifery, Bentolhoda Hospital, Nourth Khorasan University of Medical Sciences, Bojnourd, Iran

⁶ Master of Midwifery Student, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

* **Corresponding author:** Seyedeh Mahboobeh Rezaeean, Master of Midwifery, Lecturer, Department of Midwifery, Medical Faculty, Nourth Khorasan University of Medical Sciences, Bojnourd, Iran. E-mail: Rezaeyan.midwifery@gmail.com

DOI: [10.29252/nkjmd-12026](https://doi.org/10.29252/nkjmd-12026)

How to Cite this Article:

Omidi M, Rezaeean SM, Sharifian E, Kalateh A, Moghadasi Z, Jafarzadeh M, et al. Assessment of Knowledge of Midwives about Rules and Regulations and Professional Ethical Codes in North Khorasan Hospital in 2018. *J North Khorasan Univ Med Sci.* 2020;**12**(2):31-36. DOI: [10.29252/nkjms-12026](https://doi.org/10.29252/nkjms-12026)

Received: 29 Feb 2020

Accepted: 30 Jun 2020

Keywords:

Midwife
Professional Ethics
Rules and Regulation

Abstract

Introduction: Midwives are always faced with ethical challenges in their day care, so they need to be aware of the legal and professional aspects of their care. The purpose of this study was to evaluate knowledge of midwives about rules and regulations and professional Ethical codes in North Khorasan hospital in 2018.

Methods: This descriptive cross-sectional study was performed on midwives working in the maternity department of affiliated hospitals of North Khorasan province in 2018 using census method. The tools used in this study were demographic questionnaire and knowledge of professional ethics codes and midwifery rules and regulations. Data were analyzed by SPSS software (version 16) and descriptive statistics, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis, Spearman correlation coefficient. P value less than 0.05 was considered significant.

Results: In this study, the mean of midwives' knowledge of professional ethics codes was 7.82 ± 1.88 and the mean of midwives' knowledge of midwifery rules and regulations was 12.7 ± 2.89 . Most people had moderate awareness of professional ethical codes in 66 (78.6%) and 40 (47.6%) of them had low and 40 (47.6%) of them had moderate knowledge of midwifery laws and regulations.

Conclusions: Due to insufficient midwives' awareness of professional ethical codes and midwifery rules and regulations, implementation of retraining programs to improve midwife's awareness in order to improve performance and increase satisfaction as well as reduce health errors seems necessary.

بررسی میزان آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی و کدهای اخلاق حرفه‌ای در بخش زایمان بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی در سال ۹۷

مریم امیدی^۱ ID، سیده محبوبه رضائیان^{۲*} ID، الهام شریفیان^۳ ID، عطیه کلاته^۴ ID، زهرا مقدسی^۵ ID، معصومه جعفرزاده^۵ ID، نسرين یزدی زاده^۵ ID، مهدیس مهربانی^۶ ID

^۱ کارشناس ارشد مامایی، بیمارستان بنت الهدی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
^۲ کارشناس ارشد مامایی، مربی گروه مامایی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران
^۳ کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی، مربی گروه اپیدمیولوژی، عضو هیات علمی گروه اپیدمیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران

^۴ متخصص زنان و زایمان، استادیار گروه زنان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران

^۵ کارشناس مامایی، بیمارستان بنت الهدی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران

^۶ دانشجوی کارشناسی ارشد مامایی، دانشکده پرستاری مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

* نویسنده مسئول: سیده محبوبه رضائیان، کارشناس ارشد مامایی، مربی گروه مامایی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، بجنورد، ایران. ایمیل: Rezaian.midwifery@gmail.com

DOI: 10.29252/nkjms-12026

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۱۰	چکیده
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۴/۱۰	مقدمه: ماماها در مراقبت‌های روزانه خود همواره با چالش‌های اخلاقی مواجه می‌شوند، بنابراین باید از جنبه‌های قانونی و قوانین حرفه‌ای خود آگاهی کافی داشته باشند. مطالعه حاضر با هدف تعیین میزان آگاهی ماماها از کدهای اخلاقی و قوانین و مقررات مامایی در بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی در سال ۹۷ انجام شد.
واژگان کلیدی: ماما اخلاق حرفه‌ای قوانین و مقررات مامایی	روش کار: این مطالعه توصیفی-مقطعی در سال ۱۳۹۷ بر روی ماماها شاغل در بخش زایمان بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی به روش سرشماری انجام شد. ابزار مورد استفاده در این مطالعه شامل پرسشنامه مشخصات فردی، پرسشنامه تعیین آگاهی کدهای اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی بود. تجزیه تحلیل داده‌ها توسط نرم افزار SPSS (نسخه ۱۶) و آزمون‌های آماری توصیفی، من ویتنی یو، کروسکال والیس، ضریب همبستگی اسپیرمن انجام شد. میزان P کمتر از ۰/۰۵ معنی دار در نظر گرفته شد. یافته‌ها: در این پژوهش میانگین آگاهی ماماها از کدهای اخلاق حرفه‌ای (۷/۸۲ ± ۱/۸۸) و میانگین آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی (۲/۸۹ ± ۱۲/۷) می‌باشد. اکثر افراد میزان آگاهی متوسطی از کدهای اخلاق حرفه‌ای (۶۶/۷۸٪) داشتند، ۴۰٪ (۴۷/۶) نفر از واحدهای پژوهش آگاهی ضعیف و ۴۰٪ (۴۷/۶) نفر آگاهی متوسط از قوانین و مقررات مامایی داشتند. نتیجه گیری: به علت کافی نبودن آگاهی ماماها از کدهای اخلاقی و قوانین و مقررات مامایی، اجرای برنامه‌های بازآموزی جهت ارتقای آگاهی افراد به منظور بهبود عملکرد و افزایش رضایت و همچنین کاهش خطاهای بهداشتی درمانی ضروری به نظر می‌رسد.

مقدمه

این حرفه‌ها را بر آن می‌دارد تا با در نظر گرفتن حقوق اساسی انسان در راستای دستیابی به حقوق شهروندی، بیماران را به عنوان انسانهایی آسیب پذیر و دارای نیازهای خاص بشناسد و حقوق آنها را بیش از پیش مورد توجه قرار دهد. بیمار در سیستم خدمات بهداشتی دارای حقوقی است که باید مورد توجه قرار گیرد و انجام این مهم نمی‌تواند وابسته به سلیقه و میل شخصی ارائه دهندگان مراقبت بهداشتی باشد بلکه ضرورت آن نهادینه کردن قوانینی است که مسئولیت حمایت از حقوق بیمار را برعهده گروهی بگذارد که پیش آن در دستور کار روزمره آنان باشد [۱]. امروزه با توجه به پیشرفت دانش و تکنولوژی‌های جدید که در زمینه تشخیص و درمان بیماری‌ها به کار می‌رود و اینکه حیطه

اخلاق پزشکی شاخه‌ای از اخلاق حرفه‌ای است که به شرح موازین اخلاقی و تخصصی توسط شاغلین حرفه پزشکی می‌پردازد. این علم در سالهای اخیر توجه بسیاری از صاحب نظران و اندیشمندان جهان را به خود معطوف داشته است [۱].

برای بسیاری از حرفه‌ها و مشاغل، اصول قوانین و استانداردهایی اخلاقی مختلفی در سطح سازمانی ملی و حتی جهانی تحت عنوان کدهای اخلاق حرفه‌ای یا منشور اخلاقی تدوین شده است که صاحبان آن حرفه ملزم به رعایت آن هستند [۲]. چالش‌های اخلاقی پیرامون حقوق بشر، اهمیت روزافزون مفهوم اخلاق رادر حرفه‌های مختلف به ویژه آنهاست که به طور مستقیم با انسان سروکار دارند خاطر نشان می‌کند و مسئولین

بالاتر، اشتغال در نوبت‌های کاری مختلف و رضایت کتبی برای شرکت در مطالعه بود. عدم تمایل به شرکت در مطالعه نیز به عنوان معیار خروج در نظر گرفته شد. ابزار مورد استفاده در این مطالعه شامل پرسشنامه مشخصات فردی و پرسشنامه تعیین آگاهی کدهای اخلاق حرفه‌ای [۱۰] و قوانین و مقررات مامایی [۷] می‌باشد. پرسشنامه آگاهی از کدهای اخلاق حرفه‌ای شامل ۱۵ سؤال می‌باشد که به گزینه صحیح نمره ۱ و گزینه غلط نمره ۰ (صفر) در نظر گرفته شد. نمره کلی پرسشنامه ۱۵ می‌باشد که نمره (۵-۰) آگاهی ضعیف، نمره (۱۰-۵) آگاهی متوسط و (۱۵-۱۰) آگاهی خوب در نظر گرفته شد [۱۰]. پرسشنامه قوانین و مقررات مامایی شامل ۲۴ سؤال می‌باشد که نمره (۶-۰) خیلی ضعیف، (۱۲-۶) ضعیف، (۱۲-۱۸) متوسط، (۲۴-۱۸) خوب در نظر گرفته شد [۷]. روایی پرسشنامه آگاهی از کدهای اخلاق حرفه‌ای در مطالعه یوسف زاده و همکاران (۲۰۱۵) تأیید شده است [۱۰]. همچنین روایی پرسشنامه قوانین و مقررات مامایی در مطالعه گران مایه و همکاران (۲۰۱۴) مورد تأیید قرار گرفته است [۷]. روایی پرسشنامه مشخصات فردی نیز مورد ارزیابی محتوا قرار گرفت؛ بدین ترتیب که این پرسشنامه در اختیار ۱۲ تن از اعضای هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی قرار گرفت و پس از کسب نظرات ایشان و لحاظ نمودن پیشنهادات لازم، ابزار نهایی مورد استفاده قرار گرفت. پرسشنامه مشخصات فردی واحدهای پژوهش شامل عبارات واضح می‌باشد که با توجه به مطالعات مشابه، مشاوره با اساتید راهنما و مشاور و استفاده در تحقیقات مختلف، پایایی آن تأیید شده است. پایایی پرسشنامه آگاهی از کدهای اخلاقی در مطالعه یوسف زاده و همکاران (۲۰۱۵) با استفاده از روش دو نیمه کردن با ضریب همبستگی ۰/۹۶ تأیید شد [۱۰]. این پرسشنامه مجدداً با استفاده از روش آزمون-بازآزمون با ضریب همبستگی ۰/۸۷ مورد تأیید قرار گرفت. همچنین پایایی پرسشنامه قوانین و مقررات مامایی در مطالعه گران مایه و همکاران (۲۰۱۴) با آلفای کرونباخ ۰/۷۸ تأیید شد [۷]. این پرسشنامه مجدداً با استفاده از روش آزمون-بازآزمون با ضریب همبستگی ۰/۸۲ مورد تأیید قرار گرفت. به منظور رعایت اخلاق در پژوهش برای جمع آوری داده‌ها ابتدا معرفی نامه از معاونت پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی ارائه شد، سپس جهت جمع آوری اطلاعات رضایت نامه کتبی توسط افراد واجد شرایط تکمیل شد و پس از اخذ رضایت توضیحات لازم در مورد اهداف پژوهش و تکمیل پرسشنامه به ماماها داده شد. سپس در وقت آزاد ماماها و با حضور پژوهشگر پرسشنامه توسط مامای واجد شرایط مطالعه تکمیل شد. تجزیه تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS (نسخه ۱۶) انجام شد. با استفاده از آمار توصیفی شاخص‌های مرکزی و پراکندگی و توزیع فراوانی اطلاعات دموگرافیک شرکت کنندگان، اختلاف میانه کدهای اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی به علت عدم پیروی متغیرهای کمی اصلی پژوهش از توزیع نرمال از آزمون‌های غیر خطی، در متغیر کیفی دو حالت از آزمون من ویتنی یو و بیش از دو حالت کروسکال والیس و در بررسی رابطه متغیرهای کمی نیز از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده گردید و در تمام آنالیزها سطح اطمینان ۹۵ درصد و سطح معنی داری (P < ۰/۰۵) در نظر گرفته شد. اصول اخلاقی مطالعه با کسب تاییدنامه انجام پژوهش از معاونت پژوهشی و کمیته اخلاق معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی (IR.NKUMS.REC. ۱۳۹۷،۰۶۴) محرمانه ماندن

عملکرد پرسنل درمانی نسبت به گذشته وسیعتر شده است به الطبع احتمال بروز خطاها نیز افزایش یافته است. آگاهی از مسائل قانونی و جزایی و به کارگیری آن در زمان ارائه خدمات در بسیاری از موارد از بروز خطاها جلوگیری خواهد کرد [۳].

در این میان، مامایی حرفه‌ای است که قدمتی برابر تاریخ بشر دارد و در عرصه بین المللی کاملاً شناخته شده است. ماماها یکی از مهمترین نیازهای اساسی زنان یعنی حفظ و ارتقاء سلامت باروری را برآورده می‌سازند [۴]. در حال حاضر حیطه کار مامایی بسیار وسیع شده است و آنان خدماتی چون مشاوره خودمراقبتی دوران بارداری [۵، ۶]، تنظیم خانواده، زایمان، مراقبت از مادر و کودک و بیماری زنان را ارائه می‌دهد. آنان به علت ارائه خدمات بسیار متنوع در حیطه وسیع باروری باید با حیطه اخلاقی و قانونی وظایف خود به خوبی آشنا باشند [۴]. از آنجایی که رعایت موازین اخلاقی ضامن حفظ حقوق بیماران است این باور همگانی وجود دارد که ماماها در مراقبت‌های روزانه خود همواره با چالش‌های اخلاقی مواجه می‌شوند [۷]. بنابراین ماماها باید از جنبه‌های قانونی و قوانین قوانین و مقررات حرفه‌ای خود و مسئولیتهایی که در امر مراقبت از زنان به عهده دارند آگاهی کافی را داشته باشند [۱].

رعایت اصول اخلاقی در این حرفه می‌تواند نقش اساسی در حمایت از مادران و مراجعین داشته باشد. رضایت زنان از مراقبت‌های فرآیند زایمانی، عامل تعیین کننده‌ای در بهداشت روانی خانواده و جامعه می‌باشد [۸] و از نظر ارائه دهندگان مراقبت، سیاستگذاران و مسئولان سیستم بهداشتی - درمانی، به عنوان یکی از شاخصهای مهم کیفیت مراقبت از زنان تلقی می‌شود. مراقبت از مادر و انجام زایمان بدون عارضه بر عهده ماما است [۹]. علاوه بر این وقایع ناخوشایند دوران بارداری و زایمان مانند استرس [۶]، اضطراب و درد شدید می‌تواند آثار بدی بر روی مادر به جای بگذارد. رفتار کارکنان اعم از پزشک، ماما و رفتار دانشجویان با مادر مسئله‌ای است که رضایت مندی مادر را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد [۸]. در مطالعه واثق رحیم پرور و همکاران (۲۰۱۴) میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای در ماماها مرکز بهداشتی درمانی شهر تهران متوسط ذکر شده بود [۴]. همچنین در مطالعه یوسف زاده و همکاران (۲۰۱۵) سطح آگاهی اکثر ماماها از کدهای اخلاق حرفه‌ای متوسط، سطح نگرش خوب و سطح عملکرد متوسط گزارش شده بود [۱۰].

با توجه به اهمیت آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی و کدهای اخلاق حرفه‌ای و محدود بودن مطالعات انجام شده در این زمینه، مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان آگاهی ماماها از کدهای اخلاقی و قوانین و مقررات مامایی در بیمارستانهای تابعه استان خراسان شمالی در سال ۹۷ انجام شد.

روش کار

این مطالعه توصیفی-مقطعی در سال ۱۳۹۷ و با هدف تعیین میزان آگاهی ماماها از کدهای اخلاقی و قوانین و مقررات مامایی در بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی انجام شد. محیط پژوهش شامل بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی بود. کل جامعه پژوهش به روش سرشماری و با توجه به معیارهای ورود به مطالعه انتخاب شدند. در مجموع ۸۴ ماما (۵۱ نفر از بیمارستان شهرستان جعفری، ۱۴ نفر شیروان، ۸ نفر آشنخانه، ۷ نفر فاروج، ۴ نفر جاجرم) وارد مطالعه شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل، ماماها شاغل در بخش زایمان، اشتغال به مدت حداقل ۶ ماه، مدرک کارشناسی مامایی و

قوانین و مقررات مامایی در جدول شماره سه بیان شده است (جدول ۳). در مقایسه نمره کدهای اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی، تنها در افراد متأهل میانه نمره کسب شده در قوانین و مقررات بالاتر از مجردها بود که از نظر آماری معنادار نیز نشان داده شد ($P = 0/03$) (جدول ۴). همچنین آزمون غیر خطی اسپیرمن نشان داد بین متغیرهای کمی دموگرافیک شامل سن ($P = 0/21$) و سابقه خدمت ($P = 0/11$) با سطح آگاهی ماماها از کدهای اخلاق حرفه‌ای و سن ($P = 0/16$) و سابقه خدمت ($P = 0/16$) با سطح آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی ارتباط آماری معناداری وجود نداشت.

جدول ۱. توزیع فراوانی پرسنل مامایی شاغل در بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی بر حسب سطح آگاهی از کدهای اخلاقی و قوانین و مقررات مامایی

حیطه	فراوانی تعداد (درصد)
آگاهی از کدهای اخلاقی	
ضعیف	۱۰ (۱۱/۹٪)
متوسط	۶۶ (۷۸/۶٪)
خوب	۸ (۹/۵٪)
آگاهی از قوانین و مقررات مامایی	
ضعیف	۴۰ (۴۷/۶٪)
متوسط	۴۰ (۴۷/۶٪)
خوب	۴ (۴/۸٪)

جدول ۲. ارتباط سطح آگاهی از کدهای اخلاق حرفه‌ای با قوانین و مقررات مامایی در ماماها شاغل در بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی

رتبه اخلاق	رتبه قانون و مقررات		
	ضعیف	متوسط	خوب
ضعیف	۵	۵	۰
متوسط	۳۳	۳۱	۳
خوب	۱	۵	۱
کل	۳۹	۴۱	۴
درصد توافق			
آماره آزمون	McNemar-Bowker Test ۲۲/۱۳		
سطح معناداری	$P = 0/001$		

اطلاعات، توضیح شفاف اهداف مطالعه و کسب رضایتنامه کتبی از واحدهای مورد مطالعه رعایت شد.

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد میانگین سن واحدهای پژوهش $6/92 \pm$ (۳۲/۱۱) و سابقه خدمت آنها $6/2 \pm$ (۶/۵) سال می‌باشد. همچنین از مجموع ۸۴ مامای شرکت کننده در پژوهش (۷۶/۲٪) ۶۴ نفر متأهل و (۲۳/۸٪) ۲۰ نفر مجرد بودند. (۶۰/۷٪) ۵۱ نفر در بیمارستان شهرستان بجنورد، (۱۶/۷٪) ۱۴ نفر شیروان، (۹/۵٪) ۸ نفر آشنانه، (۸/۳٪) ۷ نفر فاروج، (۴/۸٪) ۴ نفر جاجرم مشغول به کار بودند. استخدام (۲۲/۶٪) ۱۹ نفر به صورت طرحی، (۵۰٪) ۴۲ نفر پیمانی، (۲۷/۴٪) ۲۳ نفر رسمی بود. (۶٪) ۵ نفر دارای مطب خصوصی و (۹۴٪) ۷۹ نفر فاقد مطب خصوصی بودند. (۲۷/۴٪) ۲۳ نفر سابقه آموزش در زمینه کدهای اخلاقی و قوانین و مقررات مامایی را داشتند و (۷۲/۶٪) ۶۱ نفر نداشتند.

در این پژوهش میانگین آگاهی ماماها از کدهای اخلاق حرفه‌ای $1/88 \pm$ (۷/۸۲) و میانگین آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی $2/89 \pm$ (۱۲/۷) می‌باشد. اکثر ماماها سطح آگاهی متوسطی از کدهای اخلاق حرفه‌ای (۷۸/۶٪) ۶۶ داشتند و به طور یکسان (۴۷/۶٪) ۴۰ نفر از واحدهای پژوهش، آگاهی ضعیف و متوسط از قوانین و مقررات مامایی داشتند (جدول ۱). نتایج پژوهش نشان داد بین سطح آگاهی ماماها شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی از کدهای اخلاق حرفه‌ای مامایی با سطح آگاهی از قوانین و مقررات مامایی ارتباط آماری معنی داری وجود دارد ($P = 0/001$) (جدول ۲). توزیع فراوانی متغیرهای کیفی دموگرافیک شامل وضعیت تأهل، شهرستان محل اشتغال، نوع استخدامی، دارا بودن مطب خصوصی و سابقه آموزش بر حسب سطح آگاهی ماماها شاغل در بیمارستان‌های تابعه دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی از کدهای اخلاق حرفه‌ای و

جدول ۳. توزیع فراوانی متغیرهای کیفی دموگرافیک بر حسب سطح آگاهی از کدهای اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی در ماماها شاغل در بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی

نوع استخدام	کد اخلاق			قانون و مقررات		
	ضعیف	متوسط	خوب	ضعیف	متوسط	خوب
طرحی	۴ (۲۱/۱)	۱۵ (۷۸/۹)	۰	۸ (۴۲/۱)	۱۰ (۵۲/۶)	۱ (۵/۳)
پیمانی	۴ (۹/۵)	۳۶ (۸۵/۷)	۲ (۴/۸)	۲۴ (۵۷/۱)	۱۷ (۴۰/۵)	۱ (۲/۴)
رسمی	۲ (۸/۷)	۱۶ (۶۹/۶)	۵ (۲۱/۷)	۷ (۳۰/۴)	۱۴ (۶۰/۹)	۲ (۸/۷)
سابقه آموزش						
دارد	۱ (۴/۳)	۲۰ (۸۷)	۲ (۸/۷)	۸ (۴۳/۸)	۱۳ (۵۶/۵)	۲ (۸/۷)
ندارد	۹ (۱۴/۸)	۴۷ (۷۷)	۵ (۸/۲)	۳۱ (۵۰/۸)	۲۸ (۴۵/۹)	۲ (۳/۳)
تأهل						
مجرد	۳ (۱۵)	۱۶ (۸۰)	۱ (۵)	۱۵ (۷۵)	۵ (۲۵)	۰
متأهل	۷ (۱۰/۹)	۵۱ (۷۹/۷)	۶ (۹/۴)	۲۴ (۳۷/۵)	۳۷ (۵۶/۲)	۴ (۶/۲)
مطب						
دارد	۰	۴ (۸۰)	۱ (۲۰)	۲ (۴۰)	۳ (۶۰)	۰
ندارد	۱۰ (۱۲/۷)	۶۳ (۷۹/۷)	۶ (۷/۶)	۳۷ (۴۶/۸)	۳۸ (۴۸/۱)	۴ (۵/۱)
بیمارستان						
بجنورد	۶ (۱۱/۸)	۴۰ (۷۸/۴)	۵ (۹/۸)	۲۶ (۵۱)	۲۴ (۴۷)	۱ (۲)
فاروج	۰	۷ (۱۰۰)	۰	۲ (۲۸/۶)	۵ (۷۱/۴)	۰
شیروان	۰	۱۴ (۱۰۰)	۰	۵ (۳۵/۷)	۸ (۵۷/۱)	۱ (۷/۲)
آشنانه	۴ (۵۰)	۴ (۵۰)	۰	۴ (۵۰)	۳ (۳۷/۵)	۱ (۱۲/۵)
جاجرم	۰	۲ (۵۰)	۲ (۵۰)	۲ (۵۰)	۱ (۲۵)	۱ (۲۵)

اطلاعات در جداول به صورت (درصد) تعداد آمده است.

جدول ۴. ارتباط متغیرهای کیفی دموگرافیک با میانگین نمره آگاهی از کدهای اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی در ماماها شاغل در بیمارستان‌های تابعه استان خراسان شمالی

نوع متغیر	تعداد (%)	کد اخلاق		نوع متغیر
		انحراف معیار ± میانگین	دامنه میان چارکی) میانه	
نوع استخدام				
طرحی	۱۹ (۲۲/۶)	۷/۱۶ ± ۲/۴	۸(۳)	۱۲(۳)
پیمانی	۴۲ (۵۰)	۷/۷۶ ± ۱/۶۷	۸(۲)	۱۲(۴)
رسمی	۲۳ (۲۷/۴)	۸/۲ ± ۸۴	۸(۳)	۱۳(۴)
آماره آزمون		$X^2 = ۰/۴۷$		$X^2 = ۰/۲۱$
سطح معناداری		P-value = ۰/۴۹		P-value = ۰/۶۴
سابقه آموزش				
دارد	۲۳ (۲۷/۴)	۸/۱۳ ± ۱/۸۴	۸(۲)	۱۴(۴)
ندارد	۶۱ (۷۲/۶)	۷/۷۰ ± ۱/۹۰	۸(۳)	۱۲(۴)
آماره آزمون		$Z = -۱/۰۵$		$Z = -۱/۷$
سطح معناداری		P-value = ۰/۳		P-value = ۰/۰۹
تأهل				
مجرد	۲۰ (۲۳/۸)	۷/۵۱ ± ۱/۸۲	۸(۳)	۱۱(۳)
متأهل	۶۴ (۷۶/۲)	۷/۹۲ ± ۱/۹	۸(۲)	۱۳(۳)
آماره آزمون		$Z = -۰/۷$		$Z = -۲/۳۳$
سطح معناداری		P-value = ۰/۴۸		P-value = ۰/۰۲
مطب				
دارد	۵ (۶)	۷/۸۰ ± ۱/۹۲	۷(۳)	۱۴(۶)
ندارد	۷۹ (۹۴)	۷/۸۲ ± ۱/۸۹	۸(۲)	۱۳(۳)
آماره آزمون		$Z = -۰/۴۶$		$Z = -۰/۲۱$
سطح معناداری		P-value = ۰/۸۴		P-value = ۰/۸۳
بیمارستان				
بجنورد	۵۱ (۶۰/۷)	۷/۸۴ ± ۱/۸۹	۸(۲)	۱۲(۴)
فرج	۷ (۸/۳)	۸/۲۹ ± ۱/۱۱	۹(۱)	۱۴(۶)
شیران	۱۴ (۱۶/۷)	۷/۷۹ ± ۰/۹۸	۸(۱۲)	۱۳(۳)
اشخانه	۸ (۹/۵)	۶/۶۳ ± ۲/۷۲	۶/۵(۵/۲۵)	۱۲/۵(۳/۲۵)
جاجرم	۴ (۴/۸)	۹/۲۵ ± ۲/۷۵	۹/۵(۵/۲۵)	۱۳(۱۱/۷۵)
آماره آزمون		$X^2 = ۳/۶۵$		$X^2 = ۱/۳۵$
سطح معناداری		P-value = ۰/۴۵		P-value = ۰/۸۵

* دامنه میان چارکی که حاصل چارک سوم (۰/۷۵) منهای چارک اول (۰/۲۵) می‌باشد.

بحث

علی‌رغم اهمیت اخلاق حرفه‌ای، مطالعات اندکی در رابطه با بررسی آگاهی ماماها در رابطه با اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی انجام شده است که باعث می‌شود ارزیابی نتایج با مرور مطالعات موافق و مخالف دشوار باشد. در مطالعه حاضر سطح آگاهی ماماها از کدهای اخلاق حرفه‌ای، ۱۰ نفر (۱۱/۹٪) آگاهی ضعیف، ۶۶ نفر (۷۸/۶٪) آگاهی متوسط، ۸ نفر (۹/۵٪) آگاهی خوب داشتند. همچنین سطح آگاهی ماماها از قوانین و مقررات مامایی، ۴۰ نفر (۴۷/۶٪) آگاهی ضعیف، ۴۰ نفر (۴۷/۶٪) آگاهی متوسط و ۴ نفر (۴/۸٪) آگاهی خوب داشتند. در نتیجه آگاهی اکثر ماماها شاغل در بیمارستان‌های خراسان شمالی در رابطه با اخلاق حرفه‌ای در حد متوسط و در رابطه با قوانین و مقررات مامایی به طور یکسان در حد متوسط و ضعیف بود. همچنین تعداد بسیار کمی از ماماها آگاهی خوبی در رابطه با کدهای اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی داشتند. در مطالعه یوسف زاده و همکاران (۲۰۱۵) که با هدف تعیین آگاهی و نگرش و عملکرد ماماها در رابطه با کدهای اخلاق حرفه‌ای در زایشگاه بیمارستان‌های آموزشی مشهد انجام گرفت آگاهی اکثر ماماها (۶۷/۶٪) در حد متوسط، ۱۱ نفر (۱۴/۲٪) آگاهی زیاد و ۱۱ نفر (۱۴/۲٪) آگاهی کم داشتند [۱۰]. همچنین در مطالعه واثق رحیم پرور و همکاران (۲۰۱۴) که با هدف تعیین میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای در ماماها مرکز بهداشتی-درمانی شهر تهران انجام شد، میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای برابر با $۳/۸۶۶ \pm ۰/۵۲۲$ (حداقل نمره ۱ و حداکثر نمره ۵) بود که نشان

دهنده میزان متوسط رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای توسط این ماماها می‌باشد [۴]. در مطالعه قبادی فر و همکاران (۲۰۱۳) نیز میزان رعایت کدهای اخلاقی در کادر درمانی شهرستان جهرم ۳ از ۵ بود که از میزان متوسطی برخوردار بود [۱۱]. در مطالعه کاظم نژاد و همکاران (۲۰۱۳) که با هدف تعیین میزان رعایت منشور حقوق بیمار به وسیله پزشکان و پرستاران از دیدگاه همکاران شاغل آنان در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران ۹۱-۱۳۹۰ انجام شد، میانگین رعایت منشور حقوق بیمار از دیدگاه بیش از دو سوم جامعه مورد پژوهش در حد ضعیف و متوسط بود [۱۲] که تمام مطالعات ذکر شده همراستا با مطالعه حاضر بودند. اما در مطالعه شاعلی و همکاران (۲۰۱۸) که با هدف تعیین میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای مامایی توسط ماماها شاغل در بخش‌های زنان و زایشگاه و برخی عوامل مرتبط با آن در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در سال ۱۳۹۵ انجام شد، میزان رعایت کدهای اخلاق حرفه‌ای در ماماها شاغل در زایشگاه $۸۵/۱ \pm ۱۴/۷$ و در ماماها شاغل در بخش زنان $۱۲/۰۲ \pm ۸۵/۱$ گزارش شد که نشان دهنده سطح خیلی خوب بود. همچنین میانگین نمره کل رعایت کدهای اخلاقی در ماماها که دوره آموزشی ضمن خدمت در زمینه اخلاق حرفه‌ای را گذرانده بودند به طور معناداری بیشتر از ماماها بود که این دوره را نگذرانده بودند [۱۳]. که از این جهات با مطالعه حاضر همخوانی ندارد. شاید از دلایل آن تفاوت در هدف این مطالعات می‌باشد، در مطالعه شاعلی و همکاران رعایت کدهای اخلاقی که در واقع عملکرد افراد می‌باشد، مورد سنجش قرار گرفته است ولی در مطالعه حاضر آگاهی افراد از کدهای اخلاق

نتیجه گیری

در حال حاضر تحولات حرفه زنان افزایش یافته است و این مسئله انتظارات جامعه بشری از گروه مامایی را افزایش داده است چرا که در این بین نه تنها مادر، بلکه جنین به عنوان یک موجود ظریف در خطر است. در نتیجه با توجه به اهمیت اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی از طرفی و متوسط تا ضعیف بودن آگاهی ماماها در رابطه با اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی از طرف دیگر، برنامه ریزی جهت برگزاری کلاس‌ها و کارگاه‌های اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی به دانشجویان و دانش آموختگان رشته مامایی توصیه می‌شود. همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌شود مطالعات جامعی در زمینه اخلاق حرفه‌ای، همچنین موانع رعایت اخلاق حرفه‌ای از دیدگاه کادر بهداشت و درمان خصوصاً جامعه مامایی در آینده صورت گیرد.

تشکر و قدردانی

مطالعه حاضر بخشی از طرح تحقیقاتی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی با کد ۹۶۰۰۴۱ و کد اخلاق IR.NKUMS.REC.1397.064 می‌باشد که با حمایت مالی معاونت پژوهشی آن دانشگاه انجام شد. بدین وسیله از حمایت معاونت محترم و شورای محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی و همچنین از همکاری صمیمانه ماماها عزیز شرکت کننده در مطالعه تشکر و قدردانی می‌شود.

حرفه‌ای سنجیده شده است. همچنین در مطالعه شاعلی واحدهای پژوهش به صورت خودگزارش دهی به عملکرد خود نمره می‌دادند که در آن صورت این امکان فراهم بوده است که افراد به خود نمرات بالاتری از آنچه در واقعیت بوده است بدهند، لذا بهتر بود عملکرد افراد به صورت مشاهده و بازدیدهای نظارتی مورد سنجش قرار می‌گرفت. همچنین تفاوت در کیفیت و کمیت آموزش‌های ضمن خدمت اخلاق حرفه‌ای در دو استان می‌تواند بر میزان آگاهی و عملکرد ماماها در دو استان از جهت اخلاق حرفه‌ای مؤثر باشد. در مطالعه احسانی و همکاران (۲۰۱۲)، یک سوم شرکت کنندگان، دوره آموزشی در مورد حقوق بیمار را ندیده بودند [۱۴]، در صورتیکه در مطالعه حاضر حدود یک سوم ماماها دوره‌های آموزشی در این خصوص را دیده بودند و دو سوم آنها هیچ دوره‌ای در این خصوص ندیده بودند. لذا توصیه می‌شود به آموزش اخلاق حرفه‌ای و قوانین و مقررات مامایی چه در دوران تحصیل دانشجویان مامایی و چه در حین کار به صورت ضمن خدمت توجه جدی شود. همچنین در مطالعه دهقانی و همکاران (۲۰۱۵) که با هدف تعیین دیدگاه پرستاران و بیماران از رعایت معیارهای اخلاق حرفه‌ای در عملکرد پرستاری انجام شد، بین سن و سابقه کار از یک طرف و کیفیت عملکرد اخلاقی از طرف دیگر ارتباط معنی داری وجود نداشت [۱۵] که از این جهت همراستا با مطالعه حاضر می‌باشد. از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به تفاوت وضعیت روحی و روانی واحدهای پژوهش در هنگام پاسخگویی به سؤالات و همچنین مشغله کاری و خستگی ناشی از آن نام برد، لذا سعی شد پرسشنامه‌ها در وقت آزاد در اختیار ماماها قرار گیرد.

References

- Rafee Z, Bibak A, Hoseinee S, Azodi F, Jahanpour F. Professional ethics in nursing practice from the perspective of the patients hospitalized in teaching hospitals of Bushehr during 2015. Iran J Med Ethic History Med. 2016;9(2):80-9.
- Khaki S, Esmaeilpourzanjani S, Mashoof S. The relationship of ethical observance of nurses with quality of care from patient's point of view. J Clin Nurs Midwife. 2016;5(1):1.
- Askari M, Taavoni S, Haghani H, Allami M, Taftachi F. The medico-legal knowledge of the midwives employed by the ministry of health and medical sciences of Iran. Iran J Nurs. 2003;16(35):25-32.
- Rahimparvar V, Nasiriani L, Faraj Khoda T, Bahrani N. Compliance rate of midwives with the professional codes of ethics in maternal child health centers in Tehran. Iran J Med Ethic History Med. 2014;7(2):46-56.
- Rezaeean SM, Abedian Z, Latifnejad Roudsari R, Mazloom SR, Dadgar S. Application of Orem's theory for promotion of self-care behaviors of pregnant women at risk for preterm delivery: A clinical trial. (Persian). IJOGI. 2017;20(2):68-77.
- Rezaeean SM, Abedian Z, Latifnejad Roudsari R, Mazloom SR, Dadgar S. The relationship of prenatal self-care behaviors with stress, anxiety and depression in women at risk of preterm delivery. (Persian). IJOGI. 2017;20(3):68-76.
- Granmayeh M, Mir Rafei F, Ghadi Pasha M, Mehran A, NejadKamali M, Abedian Z. Comparing the effect of training by booklet, e-book on phone and podcast on knowledge of working midwives about midwifery rules and regulations in the hospitals of Mashhad university of medical sciences. Int J Curr Life Sci. 2014;4(10):8791-95.
- Alidosti M, Tahmasebi M, Raeisi M. Evaluating the women's satisfaction of Hajar hospital services after the delivery. (Persian). J Clin Nurs Midwife. 2013;2(1):1-8.
- Naghizadeh S, Sehhati F, Atri Barjange SH, Ebrahimi H. Comparing mothers' satisfaction from ethical dimension of care provided in labor, delivery, and postpartum phases in Tabriz's educational and noneducational hospitals in 2009. (Persian). J Res Health. 2011;1(1):82.
- Yousefzadeh S, Kordi M, Mazlom M, Tara F. Assesment knowledge, attitude and action of midwives In Mashhad hospital on 2014 related professional codes of ethics. (Persian). Iran J Obstetric Gynecol Infertilit. 2015;18(173):23-31.
- Ghobadifar MA, Mosalanejad L. Evaluation of staff adherence to professionalism in Jahrom university of medical sciences. (Persian). J Educ Ethics Nurs. 2013;2(2):1-7.
- Kazemnezhad SM, Hesamzadeh A. Implementation of patients' bills of rights by physicians and nurses from their colleagues' points of view in educational hospitals of Mazandaran university of medical sciences. (Persian). J Mazand Univ Med Sci. 2013;23(97):216-23.
- Shaeli M, Shahriari M, Abdi shahshahani M. Evaluation of compliance rate of midwives with the codes of professional ethics in maternity and gynecology wards of hospital affiliated with Isfahan university of medical sciences. (Persian). Iran J Obstetric Gynecol Infertilit. 2018;21(3):54-63.
- Ehsani Kohikheili R, Mohammad Nejad E, Salariy A, Shariat E, Shamsi A. Investigation of the female nurses' educational requirements to patient's rights. (Persian). Med Ethics J. 2012;6(21):25-38.
- Dehghani A, Radbeh F, Parviniannasab AM, Khaki S, Shamsizadeh M, Beyramijam M. Enactment of professional ethics standards compliance in patients and nurses prospective. (Persian). J Holist Nurs Midwife. 2015;25(4):64-72.